

Gorzów Wlkp., 19 grudnia 2025 r.

Nasz znak: PS-V.431.19.2025.JKed
Sprawę prowadzi: Joanna Kędzior
Telefon: 95 7851 435
e-mail: joanna.kedzior@lubuskie.uw.gov.pl

Pani
Edyta Gajda
Burmistrz
Miasta Żary

Na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 i Dz. U. z 2025 r. poz. 438), w związku z art. 3 ust. 2 i art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190 i Dz. U. z 2025 r. poz. 428) i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) pracownicy Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. 07 października 2025 r. przeprowadzili kontrolę problemową w Urzędzie Miejskim w Żarach (Pl. Rynek 1-5, 68-200 Żary) w zakresie zasadności przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, rzetelności i terminowości realizacji przez organ właściwy wierzyciela obowiązków wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz prawidłowości sporządzania sprawozdawczości.

Kontrolą zostały objęte zagadnienia z zakresu zasadności przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego za okres od 01 października 2024 r. do 07 października 2025 r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie:

- Joanna Kędzior – Starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 273-1/2025 z 02 października 2025 r. - przewodnicząca zespołu kontrolnego,
- Sylwia Kantarek – Inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 273-3/2025 z 02 października 2025 r. - członek zespołu kontrolnego,
- Oliwia Bielejewska – Inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 273-2/2025 z 02 października 2025 r. - członek zespołu kontrolnego

Przed przystąpieniem do kontroli zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

O terminie przeprowadzenia kontroli zawiadomiono jednostkę kontrolowaną pismem z dnia 01 października 2025 r. (znak: PS-V.431.19.2025.JKed).

(akta kontroli str. 1-17)

Jednostka kontrolowana realizowała zadanie zlecone na podstawie:

- ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1993 i Dz. U. z 2025 r. poz. 438);
- Statutu Gminy Żary o statusie miejskim nadanego uchwałą Nr XXI/75/16 Rady Miejskiej w Żarach z dnia 09 września 2016 r.;
- zmian Statutu Gminy Żary o statusie miejskim nadanego uchwałą Nr XXXV/132/17 Rady Miejskiej w Żarach z dnia 27 października 2017 r.;
- zmian Statutu Gminy Żary o statusie miejskim nadanego uchwałą Nr XL VII/90/18 Rady Miejskiej w Żarach z dnia 28 września 2018 r.;
- Statutu Gminy Żary o statusie miejskim nadanego uchwałą Nr LVIII/86/23 Rady Miejskiej w Żarach z dnia 30 listopada 2023 r.;
- Zarządzenia Nr WA.120.60.2024 Burmistrza Miasta Żary – z dnia 10 lipca 2024r. w sprawie wprowadzenia w Urzędzie Miejskim w Żarach Regulaminu Organizacyjnego;
- Zarządzenia Nr WA.120.96.2024 Burmistrza Miasta Żary – z dnia 06 listopada 2024r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Żarach, wprowadzonego Zarządzeniem Burmistrza Miasta Żary nr WA.120.60.2024;
- Zarządzenia Nr WA.120.13.2025 Burmistrza Miasta Żary – z dnia 10 lutego 2025r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Żarach wprowadzonego Zarządzeniem Burmistrza Miasta Żary nr WA.120.60.2024;
- Zarządzenia Nr WA.120.68.2025 Burmistrza Miasta Żary – z dnia 30 lipca 2025r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Żarach wprowadzonego Zarządzeniem Burmistrza Miasta Żary nr WA.120.60.2024 z dnia 10 lipca 2024r.

(akta kontroli str. 20-165, 442-617)

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Zasadność przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, rzetelność i terminowość realizacji przez organ właściwy wierzyciela obowiązków wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz prawidłowość sporządzania sprawozdawczości

– oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Podczas czynności kontrolnych starano się ustalić, czy jednostka kontrolowana zgodnie z obowiązującymi przepisami przyznawała świadczenia z funduszu alimentacyjnego, czy terminowo przyznawała i wypłacała świadczenia, czy prawidłowo sporządzała w tym zakresie sprawozdawczość oraz czy rzetelnie i terminowo realizowała jako organ właściwy wierzyciela obowiązki wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zwanej dalej ustawą. Oceny dokonano na podstawie mierników odnoszących się do kontrolowanego zagadnienia. Badając dokumentację źródłową rodzin, dla których w okresie objętym kontrolą zostało przyznane świadczenie z funduszu alimentacyjnego próbowano ustalić:

I. Czy osoba realizująca kontrolowane zadanie posiada stosowne upoważnienie?

Zadania z zakresu przyznawania i wypłacania świadczeń z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz prowadzenia działań wobec dłużników alimentacyjnych w Żarach realizowane są wg Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Żarach w Wydziale Spraw Społecznych.

Wykonywanie powyższych zadań w Wydziale Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Żarach w zakresie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007 r. należy do trzech stanowisk ds. obsługi funduszu alimentacyjnego oraz do stanowiska ds. świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń „za życiem” i stanowiska ds. obsługi świadczeń rodzinnych.

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach ds. obsługi funduszu alimentacyjnego zajmują się m.in.: prowadzeniem postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, prowadzeniem postępowania o ustalenie i zwrot nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz stosowania ulg w tym zakresie, przekazywaniem do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika z tyt. świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej i zaliczek alimentacyjnych, występowaniem do organów właściwych dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, składaniem wniosku do komornika sądowego o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego, przekazywaniem dłużnikowi informacji oraz organowi właściwemu dłużnika o przyznaniu świadczeń alimentacyjnych oraz obowiązku zwrotu tych należności przez dłużnika i informacji o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec skarbu państwa, prowadzeniem postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, współpracowaniem z instytucjami publicznymi i organizacjami w zakresie ustalenia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń alimentacyjnych, sporządzaniem sprawozdawczości.

Natomiast pracownik na stanowisku ds. obsługi świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń „za życiem” zajmuje się prowadzeniem postępowania administracyjnego w sprawie świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, głównie w zakresie dochodzenia na rzecz gminy nienależnie pobranych min. świadczeń z funduszu alimentacyjnego, kieruje do egzekucji komorniczej w administracji ww. należności, tj. sporządza upomnienia, tytuły wykonawcze i ich ograniczenia, prowadzi ewidencję zwrotów nienależnie pobranych świadczeń. Pracownik ds. obsługi świadczeń rodzinnych w zakresie czynności jako zadania dodatkowe – okresowe prowadzi sprawy związane z przyznawaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Nadzór nad prawidłową realizacją powyższych zadań w okresie objętym kontrolą sprawował Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Żarach, który realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów na podstawie:

- upoważnienia Burmistrza Miasta Żary Nr 137/2024 – z dnia 04 grudnia 2024 r. do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji oraz do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także

do wydawania w tych sprawach decyzji oraz wcześniejsze analogiczne w w/w zakresie upoważnienie Burmistrza Miasta Żary Nr 61/2016 – z dnia 21 lipca 2016 r.,

- upoważnienia Burmistrza Miasta Żary nr 13/2021 – z dnia 12 kwietnia 2021 r. do przekazywania do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązanych dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy oraz występowania do biura inf. gosp. z żądaniem uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania, usunięcia lub wstrzymania, ujawnienia informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązanych dłużnika alimentacyjnego na czas określony w przypadkach przewidzianych w ustawie z 09.04.2010 r. o udostępnieniu inf. gosp. i wymianie danych gospodarczych.

Poza wymienionymi wyżej dokumentami należy wskazać również:

- upoważnienie Burmistrza Miasta Żary Nr 60/2016 – z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie upoważnienia poprzedniego Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Żarach (pełniący tę funkcję do 26.09.2024 r.) do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji oraz do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

Konieczność przytoczenia upoważnienia Nr 60/2016 z dnia 21 lipca 2016 r. wynika z faktu, iż w badanej próbie objętej kontrolą tj. 14 rodzin, jedna z decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego została wydana przed dniem 01 października 2024 r.

(tj. okresem objętym kontrolą) przez poprzedniego Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Żarach, ale swym zakresem obejmuje okres kontroli (świadczenia alimentacyjne przyznane od 01.10.2024 r. do 30.09.2025 r.).

W razie nieobecności Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Żarach jego funkcję pełni zastępca Naczelnika tego Wydziału, który posiada:

- upoważnienie Burmistrza Miasta Żary nr 137/2024 z dnia 4 grudnia 2024 r. do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji oraz do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji;
- upoważnienie Burmistrza Miasta Żary nr 31/2021 z dnia 19 lipca 2021 r. min. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń alimentacyjnych oraz wydawania w tych sprawach zaświadczeń nadane obecnemu Zastępcy Naczelnika, który był zatrudniony na stanowisku inspektora, kiedy to upoważnienie mu nadano.

Z wyjaśnień wniesionych przez Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych oraz dokumentów dołączonych do sprawy wynika, że realizacją zadań zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w okresie kontrolowanym zajmowało się łącznie pięć osób zatrudnionych jako:

- starszy inspektor – na stanowisku ds. obsługi funduszu alimentacyjnego – posiadający nadane zarządzeniem wewnętrznym Burmistrza Miasta Żary Nr 176/15 – z dnia 08 grudnia 2015 r. upoważnienie w sprawie przekazywania do biur informacji gospodarczej o zobowiązanych dłużników alimentacyjnych wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy oraz występowania do biura inf. gosp. z żądaniem uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania, usunięcia lub wstrzymania, ujawnienia informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązanych dłużnika alimentacyjnego na czas określony w przypadkach przewidzianych w ustawie

- z 09.04.2010 r. o udostępnieniu inf. gosp. i wymianie danych gospodarczych i upoważnienie Burmistrza Miasta Żary Nr 91/2023 – z dnia 10 lipca 2023 r. do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji oraz do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji;
- starszy inspektor – na stanowisku ds. obsługi funduszu alimentacyjnego – posiadający upoważnienie Burmistrza Miasta Żary nr 177/15 – z dnia 08 grudnia 2015 r. do przekazywania do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązanych dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy oraz występowania do biura inf. gosp. z żądaniem uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania, usunięcia lub wstrzymania, ujawnienia informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązanych dłużnika alimentacyjnego na czas określony w przypadkach przewidzianych w ustawie z 09.04.2010 r. o udostępnieniu inf. gosp. i wymianie danych gospodarczych oraz upoważnienie Burmistrza Miasta Żary nr 92/2023 – z dnia 10 lipca 2023 r. do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji oraz do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji;
 - podinspektor – na stanowisku ds. obsługi funduszu alimentacyjnego – posiadający upoważnienie Burmistrza Miasta Żary nr 85/2019 – z dnia 24 lipca 2019 r. do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań w tych sprawach oraz do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i upoważnienie Burmistrza Miasta Żary nr 86/2019 – z dnia 24 lipca 2019 r. do przekazywania do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązanych dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy oraz występowania do biura inf. gosp. z żądaniem uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania, usunięcia lub wstrzymania, ujawnienia informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązanych dłużnika alimentacyjnego na czas określony w przypadkach przewidzianych w ustawie z 09.04.2010 r. o udostępnieniu inf. gosp. i wymianie danych gospodarczych;
 - starszy inspektor – na stanowisku ds. obsługi świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń „za życiem” – posiadający upoważnienie Burmistrza Miasta Żary nr 33/16 – z dnia 11 maja 2016 r. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego i upoważnienie Burmistrza Miasta Żary nr 69/2023 – z dnia 26 maja 2023 r. do wystawiania i podpisywania upomnień i tytułów wykonawczych w sprawach dotyczących ściągnięcia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
 - referent – na stanowisku ds. obsługi świadczeń rodzinnych – posiadający upoważnienie Burmistrza Miasta Żary nr 4/25 – z dnia 03 stycznia 2025 r. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W przedłożonych upoważnieniach Burmistrza Miasta Żary zarówno podstawa prawna ich wydania, jak i katalog kompetencji do podejmowania działań są spójne.

Zgodnie z przedłożonymi zakresami czynności pracownicy ds. obsługi funduszu alimentacyjnego realizują m.in. następujące zadania: rozpatrują wnioski o świadczenie alimentacyjne i wydają decyzje, sporządzają postanowienia, wezwania związane z realizacją powierzonych obowiązków, prowadzą postępowania w sprawie nienależnie pobranych świadczeń, prowadzą postępowania w sprawie zastosowania ulg w spłacie zadłużenia dłużnika bądź ich wygaszenia; sporządzają sprawozdania finansowe i rzeczowe z realizacji zadania, weryfikują pod względem rachunkowym oraz merytorycznym dokumenty księgowo, min. listy wypłat, przekazują do biur informacji gospodarczej informacje, o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego. Zakres zadań na stanowisku ds. obsługi świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń „za życiem” obejmuje m. in. prowadzenie spraw egzekucyjnych dotyczących nienależnie pobranych świadczeń alimentacyjnych. Natomiast pracownik na stanowisku ds. świadczeń rodzinnych okresowo prowadzi zadania związane z przyznawaniem funduszu alimentacyjnego.

Zatem 100% osób prowadzących postępowanie w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, posiada stosowne upoważnienia, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (upoważnienia w aktach kontroli).

(akta kontroli str. 18-19, 166-212, 416-428, 625-640)

II. Zasadność przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Podczas kontroli analizie poddano dokumentację 14 rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego. Kontrolujący stwierdzili, że organ właściwy przyjmował wnioski, zawierające dane określone w art. 15 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy. Wypełnione wnioski oraz zawarte w nich oświadczenia i pouczenia były podpisane przez osoby ubiegające się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wnioski opatrzone były datą wpływu wniosku do Urzędu Miejskiego w Żarach.

Ponadto stwierdzono, że zgodnie z art. 15a ust. 1 ww. ustawy Urząd Miejski w Żarach samodzielnie uzyskiwał i weryfikował od organów podatkowych oraz organów emerytalno-rentowych, i innych dane lub informacje niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Na 14 skontrolowanych dokumentacji rodzin, w trzech przypadkach świadczenie z funduszu alimentacyjnego przyznano osobom, które ukończyły 18 lat. W dwóch sytuacjach wnioskujący, zgodnie z art. 15 ust. 4 pkt 3 lit. d ustawy, załączyli oświadczenie o uczęszczaniu osoby uprawnionej do szkoły; ponadto dokonano weryfikacji danych w bazie MEN. W obu przypadkach świadczenie przyznane zostało na pełnoletnie dziecko z wniosku osoby uprawnionej. W trzecim przypadku, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przyznano opiekunowi prawnemu na pełnoletnią osobę uprawnioną pozostającą pod jego opieką; zgodnie z art. 15a ust. 3 ustawy do wniosku o świadczenie z funduszu alimentacyjnego załączono orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności osoby uprawnionej.

Kontrolujący stwierdzili, że do wszystkich wniosków załączone były zaświadczenia organów prowadzących postępowanie egzekucyjne o bezskuteczności egzekucji.

We wszystkich skontrolowanych teczkach znajdowały się dokumenty potwierdzające zasądzone alimenty.

Zgodnie z art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy wnioskodawca zobowiązany jest złożyć oświadczenie o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych do alimentacji. W jednym z kontrolowanych przypadków do wniosku wierzyciela zostało załączone oświadczenie o miejscu zamieszkania osób zobowiązanych do alimentacji. W stosunku do pozostałych 13 przypadków udzielono wyjaśnień przez Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych w Urzędzie Miejskim w Żarach. Z protokołu, który został dołączony do akt sprawy wynika, że każdy wnioskodawca podczas składania wniosku o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest pytany przez pracownika Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Żarach o występowanie osób zobowiązanych do alimentacji wobec osoby uprawnionej innych niż dłużnik alimentacyjny. W dalszej części protokołu wpisano, że w sytuacji, gdy wnioskodawca zaprzeczy, że takie osoby istnieją oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny – nie jest dołączone do wniosku. Powyższe oświadczenie jest wydawane wnioskodawcy tylko w przypadku występowania osób zobowiązanych do alimentacji innych niż dłużnik alimentacyjny.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy świadczenia z funduszu alimentacyjnego w badanym okresie świadczeniowym przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1.209 zł. We wszystkich poddanych kontroli sprawach prawidłowo wyliczono dochód rodziny. W żadnej ze skontrolowanych decyzji nie wystąpiła sytuacja przekroczenia dochodu na osobę w rodzinie powyżej 1.209 zł i tym samym obniżenia kwoty świadczenia o takie przekroczenie (z art. 2a ustawy).

W czterech skontrolowanych rodzinach wystąpiła sytuacja zerowego dochodu, w czterech rodzinach dochód na osobę mieścił się w przedziale 101 zł – 500 zł, w czterech w przedziale 501 zł – 800 zł, i w dwóch rodzinach odpowiednio: 801 zł – 1.200 zł.

Reasumując – Urząd Miejski w Żarach przeprowadzał postępowania w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyznając świadczenia z funduszu alimentacyjnego zgodnie z przepisami wynikającymi z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Niemniej jednak nie dochowując rzetelnie egzekwowania od wnioskodawcy spełnienia warunku określonego w art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów, gdzie wyraźnie wskazano, iż wniosek o świadczenie z funduszu alimentacyjnego powinien zawierać oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji.

Zatem 100% rodzin, którym przyznano świadczenia w stosunku do wszystkich rodzin, których dokumentację skontrolowano świadczenie z funduszu alimentacyjnego wyliczono zgodnie z obowiązującymi przepisami. Brak oświadczenia o miejscu zamieszkania i sytuacji osób zobowiązanych do alimentacji nie wpływa na wyliczenie wysokości świadczenia osoby uprawnionej, stanowi jednak uchybienie.

(akta kontroli str. 300-330, 358-401)

III. Rzetelność i terminowość realizacji przez organ właściwy wierzyciela obowiązków wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Podczas kontroli analizie poddano losowo wybraną dokumentację 14 rodzin (zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi doboru próby na kontrole w 2025 r.), którym we wrześniu 2025 r. wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na badany okres świadczeniowy przyjmowane były od dnia 1 sierpnia 2024 r., a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną - od dnia 1 lipca danego roku. Wszystkie wnioski z badanej dokumentacji wpłynęły do jednostki w formie papierowej. W sierpniu 2024 r. do Urzędu Miejskiego w Żarach z badanej próby wpłynęło siedem wniosków - rozpatrzone zostały do 15 października 2024 r. We wrześniu 2024 r. do organu wpłynął jeden z badanej próby dokumentacji wniosek, a decyzja w sprawie przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego wydana została z zachowaniem terminu ustawowego określonego w art. 20 ust. 5 (do końca listopada 2024 r.). W październiku 2024 r. do jednostki trafiły dwa wnioski, a decyzje o przyznaniu świadczenia wydane zostały mieszcząc się w ustawowym terminie, który upływał z końcem grudnia 2024 r. W listopadzie 2024 r. do jednostki wpłynął jeden wniosek, rozpatrzony w ustawowym terminie określonym w art. 20 ust. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W 2025 r. wpłynęły do jednostki trzy wnioski z badanej próby, decyzje podejmowane były najpóźniej po 19 dniach od dnia złożenia wniosku.

Średni czas rozpatrywania wniosków z badanej próby wyniósł 23 dni.

Wszystkie skontrolowane decyzje wydane zostały terminowo.

W żadnej decyzjach nie było konieczności przeliczenia kwoty świadczenia na podstawie art. 9 ust. 2a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (sytuacji przekroczenia dochodu na osobę w rodzinie powyżej 1209 zł, co powodowałoby obniżenie kwoty świadczenia o to przekroczenie (z art. 2a ustawy).

Na podstawie przedłożonych list wypłat świadczeń za okres od stycznia 2025 r. do września 2025 r., kontrolujący stwierdzają, że świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane są w terminach określonych w decyzjach o przyznaniu świadczenia (zgodnie z ustawowym wymogiem) w okresach miesięcznych.

Miasto Żary, jako organ właściwy wierzyciela przekazywał dłużnikom alimentacyjnym:

- informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej,
- informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu: wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy, wypłaconych osobie uprawnionej zaliczek alimentacyjnych.

Na 14 skontrolowanych dokumentacji 13. rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego organ przekazał ww. informacje 13. dłużnikom. W jednym przypadku, z powodu braku ustalonego miejsca pobytu, organ takiej informacji nie przekazał.

Ponadto organ zobowiązany jest przekazać te same informacje, co dłużnikowi także organowi właściwemu dłużnika. Siedem osób - dłużników spośród dłużników, których dokumentację kontrolowano, gdzie ustalony był adres zamieszkania - mieszkało poza gminą. W tych przypadkach jednostka kontrolowana przesyłała, zgodnie z obowiązującymi przepisami, informacje dotyczące dłużników (tj. informacje o przyznaniu świadczenia osobie uprawnionej, stan zadłużenia dłużnika) organom właściwym dłużnika.

Jednostka kontrolowana wysyłała pisma do organów właściwych dłużnika o podjęcie działań zgodnie z art. 3 ust. 5 ustawy. Pisma takie wysłano w siedmiu skontrolowanych sprawach, w których ustalony był adres pobytu dłużnika. W sześciu przypadkach – jednostka była jednocześnie organem właściwym dłużnika.

Kolejnym zobowiązaniem jednostki jako organu właściwego wierzyciela jest przekazywanie do biura informacji gospodarczej – informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułu należności wypłaconych osobie uprawnionej do alimentów z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. W Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rozwoju (<https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/wykaz-biur-wykonujacych-dzialalnosc-gospodarcza>) wymienione są cztery biura informacji gospodarczej – stan po ostatniej zmianie wprowadzonej 17.06.2025 r. Z wyjaśnień Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych kontrolowanej jednostki wynika, że w okresie objętym kontrolą jednostka przekazywała informacje gospodarcze o dłużnikach alimentacyjnych do czterech biur informacji gospodarczej raz lub dwa razy w miesiącu. Z przedłożonych z 30 września 2025 r. raportów o wystanych informacjach o dłużnikach wynika, że jednostka przekazuje informacje gospodarcze do następujących biur: Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (KRD), Biuro Informacji Gospodarczej Info Monitor S.A. (InfoMonitor), Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (KBiG) i Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (ERIF).

Z przedłożonych kontrolującym raportów datowanych 30 września 2025 r. dot. przesyłu aktualizacji informacji gospodarczej o dłużnikach alimentacyjnych wynika: kiedy powstało zadłużenie, w jakiej dacie dokonano przesyłu danych. Raport zawiera informację: dane dłużnika, kwota zadłużenia dłużnika alimentacyjnego. W kontrolowanych raportach, spośród 14 badanych dokumentacji dłużników, zgłoszenia dokonano w 13 przypadkach. W jednym przypadku organ nie przekazał informacji gospodarczej ponieważ zaległość powstała w okresie nie przekraczającym 6 miesięcy.

W kontrolowanej jednostce rozpatrywano wnioski o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego i dokonywano wypłat świadczeń przyznanych na podstawie skontrolowanych wniosków zgodnie z terminami wskazanymi w ustawie.

Jednostka wypełniała obowiązki organu właściwego wierzyciela - przekazywała dłużnikowi alimentacyjnemu informacje o przyznaniu osobie uprawnionej do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, danych dotyczących organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne i stanu zobowiązań dłużnika alimentacyjnego. Realizowała zadania w zakresie wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego i przekazywania aktualizacji informacji gospodarczej do biur informacji gospodarczej.

(akta kontroli str. 298-328, 364-401, 623-624)

IV. Prawdliwość sporządzania sprawozdawczości.

Podczas kontroli analizie poddano sprawozdania o symbolu Fundusz Alimentacyjny-G zamieszczone w CAS, sporządzane za I kwartał 2025 r. (wg stanu na dzień 31 marca 2025 r.), za II kwartał 2025 r. (wg stanu na 30 czerwca 2025 r.) Jednostkę obowiązywały następujące terminy przekazania sprawozdania do wojewody – do 15 kwietnia 2025 r.

za I kwartał 2025 r. i do 15 lipca 2025 r. za II kwartał 2025 r. Z historii zmian sprawozdania w Centralnej Aplikacji Statystycznej, wynika, że jednostka przekazała przedmiotowe sprawozdania w następujących terminach: 09 kwietnia 2025 r. (za I kwartał 2025 r.) i 09 lipca 2025 r. (za II kwartał 2025 r.). Sprawozdania zostały przekazane w obowiązującym jednostki terminie.

Dane przedstawione w kwartalnych sprawozdaniach za okres od 1 stycznia 2025 r. do 30 czerwca 2025 r. w trakcie kontroli zostały poddane analizie w zestawieniu z przedłożonymi listami wypłat świadczeń za okres od 1 stycznia 2025 r. do 30 czerwca 2025 r. Liczba świadczeń i wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w sprawozdaniu kwartalnym podane są narastająco od początku roku. Kontrolującym przedłożono listy wypłat świadczeń za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2025r.:

- lista wypłat świadczeń nr 1/2025/FA za styczeń 2025 r. z 16 stycznia 2025 r. – na kwotę 106.674,09 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 2/2025/FA za styczeń 2025 r. z 16 stycznia 2025 r. – na kwotę 1.200 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 3/2025/FA za luty 2025 r. z 17 lutego 2025 r. – na kwotę 104.782,16 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 4/2025/FA za luty 2025 r. z 17 lutego 2025 r. – na kwotę 1.200 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 5/2025/FA za marzec 2025 r. z 17 marca 2025 r. – na kwotę 105.916,74 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 6/2025/FA za marzec 2025 r. z 17 marca 2025 r. – na kwotę 1.200 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 7/2025/FA za kwiecień 2025 r. z 09 kwietnia 2025 r. – na kwotę 118.294,39 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 8/2025/FA za kwiecień 2025 r. z 09 kwietnia 2025 r. – na kwotę 1.200 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 9/2025/FA za maj 2025 r. z 16 maja 2025 r. – na kwotę 126.177,32 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 10/2025/FA za maj 2025 r. z 16 maja 2025 r. – na kwotę 1.200 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 11/2025/FA za czerwiec 2025 r. z 16 czerwca 2025 r. po korekcie nr 5/2025 z 17 czerwca 2025 r. (-400 zł) – na kwotę 116.228,85 zł,
- lista wypłat świadczeń nr 12/2025/FA za czerwiec 2025 r. z 16 czerwca 2025 r. – na kwotę 1.200 zł.

Na podstawie przedłożonych list wypłat wynika, że łącznie wypłacono świadczenia na kwotę 685.273,55 zł.

Łączna kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazana w sprawozdaniu za II kwartał 2025 r. (o symbolu Fundusz Alimentacyjny -G) – narastająco od początku 2025 r. wynosi 686.361,89 zł (w części A1 wykazano kwotę 664.370 zł, w części A2 – kwotę 21.991,89 zł). Kwota wykazana w sprawozdaniu za II kwartał 2025 r. jest o 1.088,34 zł większa niż kwota wynikająca z list wypłat za okres od stycznia do czerwca 2024 r. Zgodnie z objaśnieniami do sprawozdania z realizacji funduszu alimentacyjnego, kwoty wypłacanych świadczeń wykazywane w części A sprawozdania nie są pomniejszane o zwroty świadczeń nienależnie pobranych potrąconych z bieżąco wypłacanych. Kontrolującym przedłożono wykaz nienależnie pobranych świadczeń

potrąconych z bieżąco wypłacanych w I półroczu 2025 r. Kwota ogółem wypłat za I półrocze 2025 r. powiększona o dokonane w tym czasie potrącenia nienależnie pobranych świadczeń wynosi 686.511,90 zł. Tak obliczona kwota powinna być wykazana w części A sprawozdania. W sprawozdaniu natomiast jednostka wykazała kwotę o 150,01 zł niższą. Jednostka błędnie wykazywała w sprawozdaniu świadczenia nienależnie pobrane potrącone z bieżących wypłat w miesiącach: lutym, marcu, kwietniu, maju i czerwcu 2025 r. Jak wynika z załączonych dokumentów i wyjaśnień Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych, jednostka dokonując potrąceń nienależnie pobranych świadczeń w danym miesiącu błędnie wykazywała te operacje w miesiącu następującym po miesiącu, w którym dokonywano potrąceń. Kwoty potrąceń powinny być ujmowane metodą kasową, wykazując operacje faktycznie przeprowadzane w rzeczywistym wymiarze czasowym (zarówno w części A jak i C sprawozdania). Listy dokumentujące operacje - wykazy potrąceń nienależnie pobranych świadczeń sporządzane są w odstępie od kilku do 21 dni od daty sporządzanych list wypłat świadczeń. Na listach dotyczących potrąceń widnieje błędna informacja o kwocie przyznanego świadczenia z funduszu alimentacyjnego (jest ona równa kwocie potrącenia. Jak wynika z list wypłat świadczeń i przekazanego wyjaśnienia kwota przyznanego świadczenia jest inna, równa sumie wypłaconego świadczenia i dokonanego potrącenia). Sporządzanie dwóch dokumentów (listy wypłat odrębnie i listy potrąceń odrębnie powinno być przejrzyste i spójne w zakresie danych a operacje potrąceń wykazywane powinny być w miesiącu, w który ma miejsce potrącenie z bieżąco wypłacanych świadczeń.

Brak ujęcia potrąceń w miesiącu, w którym dokonywano wypłaty świadczeń skutkowało niezgodnością danych w części A sprawozdania w ujęciu każdego miesiąca odrębnie. Ponadto różnice w części A 1 i A 2 sprawozdania w stosunku do listy wypłat generuje również błędne ujęcie wypłat świadczeń przyznanых w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” w części A 1 sprawozdania zamiast w części A 2. Dane w sprawozdaniu w części A 1 zgodnie z formularzem są zaokrąglane do pełnych złotych. Ujęcie świadczeń przyznanых w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” w części A1 zamiast w części A2 – w każdym miesiącu I i II kwartału 2025 r. powodowało powstawanie błędu w ujęciu każdego miesiąca odrębnie a w rozliczeniu narastająco całego półrocza wygenerowało błąd, nie będący sumą cząstkowych błędów ujęcia miesięcznego, gdyż dane do sprawozdania generowane są narastająco.

Ponadto kontrolujący dokonali porównania danych ujętych w części B wiersz 4.2 sprawozdań za poszczególne kwartały 2025 r. z przedłożonym kontrolującym wykazem należności wygaszonych na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Dane ujęte w sprawozdaniu są zgodne z kwotami ujętymi w wykazie.

Dane ujęte w części D1 sprawozdania kontrolujący zestawili z przedłożonymi raportami złożonych wniosków i wydanych decyzji w sprawach dotyczących świadczenia z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych miesiącach 2025 r. Dane przekazane w sprawozdaniu Fundusz Alimentacyjny-G za I i II kwartał 2025 r. (część D1) – liczba wniosków o przyznanie świadczenia (wg stanu na koniec każdego miesiąca) sprawdzono z przedłożonym wykazem wniosków dot. świadczenia w funduszu alimentacyjnego (w ujęciu każdego miesiąca odrębnie). Analogicznej ocenie poddano liczbę wydanych decyzji ustalających prawo do świadczenia przez organ właściwy wierzyciela. Przedłożony kontrolującemu wykaz imienny wydanych decyzji w badanym okresie, przygotowany w układzie

chronologicznym, zestawiono z poszczególnymi miesiącami w/w sprawozdania. Dane w części D1 sprawozdania za I i II kwartał 2025 r. w zakresie liczby wniosków i decyzji są zgodne z przedłożonym wykazem.

Dane ujęte w części E sprawozdania za II kwartał 2025 r. dotyczące liczby rodzin, w których pobierane jest świadczenie z funduszu alimentacyjnego zestawione zostały z wykazem rodzin sporządzonym przez jednostkę (stan na dzień 30 czerwca 2025 r.). Analogicznej ocenie poddano liczbę osób uprawnionych do świadczenia z funduszu alimentacyjnego wykazanych w części E sprawozdania z wykazem osób uprawnionych do świadczenia przygotowanym przez jednostkę (sporządzonym na 30 czerwca 2025 r.). Powyższe dane ujęte w części E sprawozdania dotyczące liczby rodzin i osób uprawnionych są zgodne z przedłożonymi wykazami.

Ponadto kontrolujący dokonali porównania danych zawartych w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym w części F dotyczącej liczby dłużników alimentacyjnych w gminie z przedłożonym wykazem dłużników alimentacyjnych, dla których gmina jest organem właściwym dłużnika (na ostatni dzień II kwartału 2025 r.). Dane te nie są zgodne. Jak wyjaśnia jednostka kontrolowana, błąd wynikał z niewłaściwej interpretacji objaśnień do sprawozdania.

Jednostka terminowo sporządzała sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Stwierdzono uchybienia w zakresie liczby dłużników dla których gmina jest organem właściwym dłużnika, danych dot. potrącenia nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i błędnie wykazywanych świadczeń wypłacanych w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę”.

(akta kontroli str.213-297, 331-363, 402-415, 429-441, 618-622, 641-667)

V. Czy spełniony jest obowiązek wykonywania działań informacyjnych?

Na podstawie art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483) podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych są obowiązane do podejmowania działań informacyjnych dotyczących tego finansowania lub dofinansowania, przy wykorzystaniu różnych form i metod komunikacji.

Podczas kontroli sprawdzano realizację priorytetu w kwestii związanych z realizacją obowiązków informacyjnych, wynikających z w/w ustawy.

W Urzędzie Miejskim w Żarach na tablicy ogłoszeń widnieje plakat z informacją, iż zadania z zakresu funduszu alimentacyjnego finansowane są ze środków pochodzących z budżetu państwa. Również na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Żarach -

<https://bip.zary.pl/>, w zakładce: co i jak załatwić/wydziały/sprawy społeczne/ ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego - widnieje powyższa informacja.

Za kryteria oceny posłużyły:

- legalność – w toku kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów prawa w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
- rzetelność – na podstawie skontrolowanej dokumentacji stwierdzono, iż kontrolowane zadania były realizowane w sposób rzetelny. Niemniej jednak stwierdzono uchybienia dotyczące braku oświadczenia o miejscu zamieszkania i sytuacji osób zobowiązanych do alimentacji dołączonego do wniosku o świadczenie z funduszu

alimentacyjnego. Ponadto uchybienia stanowią również błędy w sprawozdaniu z realizacji funduszu alimentacyjnego w zakresie liczby dłużników alimentacyjnych dla których gmina jest organem właściwym dłużnika, mylnej kwalifikacji w sprawozdaniu świadczeń wypłaconych w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” oraz braku zgodności w zakresie potrąceń nienależnie pobranych świadczeń z bieżąco wypłacanych w danym miesiącu świadczeń.

Na tym kontrolę zakończono i dokonano wpisu do książki kontroli pod poz. 12. Kontrola w zakresie zasadności przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, rzetelności i terminowości realizacji przez organ właściwy wierzyciela obowiązków wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w okresie od 1 października 2024 r. do 07 października 2025 r. oraz prawidłowości sporządzania sprawozdawczości wykazała uchybienia dotyczące:

- błędnie ujętych w sprawozdaniu danych dotyczących liczby dłużników alimentacyjnych dla których gmina jest organem właściwym dłużnika, mylnej kwalifikacji w sprawozdaniu świadczeń wypłaconych w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” oraz braku zgodności w zakresie potrąceń nienależnie pobranych świadczeń z bieżąco wypłacanych w danym miesiącu świadczeń. Osobami odpowiedzialnymi za powstanie opisanych uchybień są pracownicy realizujący zadanie oraz naczelnik wydziału spraw społecznych jednostki z racji pełnionego nadzoru,
- braku oświadczenia wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji. Osobą odpowiedzialną za powstanie opisanego uchybienia jest pracownik realizujący zadanie oraz naczelnik wydziału spraw społecznych jednostki z racji pełnionego nadzoru.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości, zalecam:

- rzetelnie sporządzać sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- pobierać od wnioskodawców oświadczenia o miejscu zamieszkania, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 i art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oczekuję w terminie 30 dni, liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz bieżącego wykonywania zaleceń.

Od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA LUBUSKI

Marek Cebula